

Kamu İç Denetçileri Derneği Meşrutiyet Caddesi Konur Sokak No: 36/6 Kızılay - ANKARA
www.kidder.org.tr/denetisim/ • denetisim@kidder.org.tr

ISSN 1308-8335

Yıl: 15, Sayı: 30, 48-64, 2024

Arastırma Makalesi

KAMUDA İÇ DENETİM KALİTE GÜVENCE VE GELİŞTİRME PROGRAMININ UYGULANMA DÜZEYİ*

(IMPLEMENTATION LEVEL OF INTERNAL AUDIT QUALITY ASSURANCE AND IMPROVEMENT PROGRAM
IN THE PUBLIC)

Hasibe USTA¹, Abdullah UZUN²

ÖZ

Kalite Güvence ve Geliştirme Programı (KGGP), iç denetim faaliyetinin değer katma hedefine ulaşmasındaki en önemli araçlardan biri olup kamu iç denetim sisteminin kalitesini güvence altına almayı hedeflemektedir. 5018 sayılı Kanunla İç Denetim KGGP düzenleme ve iç denetim birimlerini bu kapsamda değerlendirme görevi İç Denetim Koordinasyon Kuruluna (İDKK) verilmiş ve İDKK kararı ile üst yöneticilerin, iç denetim birimi başkanlarının ve iç denetçilerin KGGP'ye uymaları zorunlu tutulmuştur. Bu çalışma ile kamu idarelerinde KGGP uygulanma düzeyi belirlenerek, KGGP uygulanma düzeyinin artırılmasına ve Kamu İç Denetim Sisteminin güçlendirilmesine katkıda bulunulması amaçlanmıştır. Çalışmada kamu idarelerinde KGGP'nin ilk olarak uygulandığı 2012 yılından başlanarak İDKK web sitesinde yer alan 2012-2022 yıllarına ait Kamu İç Denetim Genel Raporları KGGP uygulanması yönünden analiz edilmiştir. Çalışma neticesinde; KGGP kapsamında iç değerlendirme yapan kamu idaresi sayısının ve oranının oldukça düşük olduğu, 2012 ve 2013 yıllarında sınırlı sayıda kamu idaresinin iç değerlendirme faaliyetinin dış değerlendirmeye tabi tutulduğu, bu yıllar haricinde KGGP kapsamında dış değerlendirme yapılmadığı tespit edilmiştir. Zorunlu olmasına rağmen KGGP uygulanmaması ya da az sayıda kamu idaresince uygulanması, kamu iç denetim sistemini zayıflatmakta, kamu iç denetim sisteminin kalitesinin güvence altına alınmasını ve geliştirilmesini engellemektedir. İç Denetim Koordinasyon Kurulunun, üst yöneticilerin, iç denetim birimi başkanlarının ve iç denetçilerin KGGP ile ilgili sorumluluklarını yerine getirmeleri önem arz etmektedir.

Anahtar Kelimeler: Kalite Güvence Geliştirme Programı, İç Denetim, Kamu Yönetimi

Jel Kodları: M40, M42, H83

ABSTRACT

Quality Assurance and Improvement Program (QAIP) is one of the most important tools for the internal audit activity to achieve its goal of adding value and aims to ensure the quality of the public internal audit system. With the Law No. 5018, the task of regulating the Internal Audit QAIP and evaluating the internal audit units within this scope was given to the Internal Audit Coordination Board (IACB), and with the decision of the IACB, senior managers, heads of internal audit units and internal auditors were required to comply with the QAIP. This study aims to contribute to increasing the level of QAIP implementation and strengthening the Public Internal Audit System by determining the level of QAIP implementation in public administrations. In the study, starting from 2012, when the QAIP was first implemented in public administrations, the Public Internal Audit General Reports for the years 2012-2022 on the IACB website were analyzed in terms of the implementation of the QAIP. As a result of the study; It has been determined that the number and rate of public administrations conducting internal evaluation within the scope of QAIP is quite low, the internal evaluation activities of a limited number of public administrations were subjected to external evaluation in 2012 and 2013, and no external evaluation was carried out within the scope of QAIP other than these years. Although it is mandatory, the failure to implement QAIP or its implementation by a small number of public administrations weakens the public internal audit system and prevents the quality of the public internal audit system from being secured and improved. It is

¹ Kamu İç Denetçisi, Kamu Yönetimi Doktora Öğrencisi, Karadeniz Teknik Üniversitesi, Trabzon, Orcid Id: 0000-0001-9004-5971, husta@ktu.edu.tr

² Doç. Dr., Karadeniz Teknik Üniversitesi, İİBF, Kamu Yönetimi Bölümü, Trabzon, Orcid Id: 0000-0002-8657-4587, abdullahuzun@ktu.edu.tr

* Bu çalışma, 23. Uluslararası Kamu Yönetimi Forumunda 26.10.2023 tarihinde Kırıkkale'de bildiri olarak sunulmuş olup özet olarak yayımlanmıştır.

important that the IACB, senior managers, heads of internal audit units and internal auditors fulfil their responsibilities regarding QAIP.

Keywords: *Quality Assurance Improvement Program, Internal Audit, Public Administration*

Jel Classification: *M40, M42, H83*

1. GİRİŞ

Kalite Güvence ve Geliştirme Programı (KGGP) İç Denetçilerin Çalışma Usul ve Esasları Hakkında Yönetmeliğin 4'üncü maddesinde "İç denetim birimince ve İç Denetim Koordinasyon Kurulunca (İDKK), ilgili kamu idaresinde yürütülen iç denetim faaliyetinin tüm yönleriyle değerlendirilmesi, Kamu İç Denetim Standartlarına ve etik kurallara uygunluğunun izlenmesi ve geliştirilmesine ilişkin program" olarak tanımlanmıştır. 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanununun (KMYKK) 67'nci maddesinde İç Denetim KGGP düzenleme ve iç denetim birimlerini bu kapsamda değerlendirme görevi İç Denetim Koordinasyon Kuruluna verilmiş, İDKK kararı ile üst yöneticilerin, iç denetim birimi başkanlarının ve iç denetçilerin KGGP'ye uymaları zorunlu tutulmuştur. 18.02.2016 tarih ve 2 sayılı İDKK Kararı ile "Kamu İç Denetim Kalite Güvence ve Geliştirme Rehberi" kabul edilmiş ve 2016 yılı Nisan ayında yayımlanmıştır. 05.04.2016 tarih ve 29675 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan İDKK Kararı ile de; "İç Denetim Kalite Güvence ve Geliştirme Programı" güncellenmiştir.

Kamu idarelerinde yürütülmekte olan iç denetim faaliyetlerinin kalitesinin güvence altına alınması ve artırılması amacıyla geliştirilen KGGP, iç denetim faaliyetlerinin değer katma hedefine ulaşmasındaki önemli araçlardan biri olarak görülmektedir. KGGP, iç denetim birimleri bünyesinde yapılacak iç değerlendirmeler ile İDKK tarafından yapılacak veya yaptırılacak dış değerlendirmeleri kapsamakta ve bu değerlendirmelerin usul ve esaslarını belirlemektedir. Çalışma ile kamu idarelerinde KGGP uygulanma durumunun ortaya konulması, kamu idarelerince uygulanması yönünde farkındalık oluşturulması, bu suretle Kamu İç Denetim KGGP'nin kamu idarelerinde uygulanma düzeyinin artırılmasına ve Kamu İç Denetim Sisteminin güçlendirilmesine katkıda bulunulması amaçlanmıştır. Literatürde KGGP konusunda çalışmalar bulunmakla birlikte, iç denetimle ilgili farklı konularda yazılan yüksek lisans tezlerinde (Esen, 2019, s. 64; Özyurt, 2021, s. 127) kısaca değinilmesi dışında KGGP uygulanma düzeyine ilişkin bir çalışmaya rastlanmadığından çalışmanın, hem literatüre hem de pratiğe katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Çalışma kapsamında İDKK web sitesinde yayımlanan 2008-2022 yılları Kamu İç Denetim Genel Raporları KGGP yönünden incelenmiştir. KGGP kamu idarelerinde ilk olarak 2012 yılında uygulandığından araştırma, 2012-2022 yıllarına ait Kamu İç Denetim Genel Raporlarının KGGP uygulanması yönünden analizi ile Kamu İç Denetim Raporlarına göre İç Denetim KGGP uygulayarak iç değerlendirme yapan kamu idareleri ve KGGP kapsamında dış değerlendirme yapılan kamu idarelerini kapsamaktadır. Çalışmada KGGP gelişim süreci, KGGP ile ilgili literatür, araştırmanın amaç, kapsam ve yöntemi anlatılmış, KGGP uygulanması yönünden 2012-2022 yıllarına ait Kamu İç Denetim Genel Raporları içerik analizine tabi tutulmuş, araştırma sonuçları açıklanmış ve önerilerde bulunulmuştur.

2. KAMU İÇ DENETİM KALİTE GÜVENCE GELİŞTİRME PROGRAMI VE GELİŞİM SÜRECİ

KGGP, iç denetim faaliyetlerinin etkinliğini, bu faaliyetlerin İç Denetimin Tanımı, Kamu İç Denetim Standartları ve Kamu İç Denetçileri Meslek Ahlak Kuralları ile uyumunu değerlendiren, benzer iç denetim birimleri arasında karşılaştırma yapmaya imkân sağlayan, gerek iç denetim faaliyetlerinin ve gerekse iç denetçilerin gelişimi yönünde yol gösteren bir sistemdir (Kamu İç Denetim Kalite Güvence ve Geliştirme Rehberi (KİDKGGR), 2016, s. 7). İç Denetçilerin Çalışma Usul ve Esasları Hakkında Yönetmeliğin 4'üncü maddesinde ise KGGP, "İç denetim birimince ve İç Denetim Koordinasyon Kurulunca, ilgili kamu idaresinde yürütülen iç denetim faaliyetinin tüm yönleriyle değerlendirilmesi, Kamu İç Denetim Standartlarına ve etik kurallara uygunluğunun izlenmesi ve geliştirilmesine ilişkin program" olarak tanımlanmıştır (Hazine ve Maliye Bakanlığı (HMB) Yönetmelik, 2024).

KGGP'nin temel amaçları; iç denetim faaliyetinin standartlara uygunluğunu, güvence ve danışmanlık hizmeti sunmadaki etkinliğini değerlendirmek, iç denetimde uygulanan metodolojinin tutarlılığını sağlamak, başkan ve iç denetçilerin performans ve hizmetlerini geliştirme, iç denetim imaj ve güvenilirliğini artırma fırsatı tanımak, iç denetçilerin sürekli mesleki gelişim sürecine destek olmak ve Meslek Ahlak Kurallarına uygun olarak görev yürütmelerini sağlamaktır (KİDKGGR, 2016, s. 7)

5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanununun İç Denetim Koordinasyon Kurulunun görevleri başlıklı 67'nci maddesinin 1 bendinde İç Denetim KGGP düzenleme ve iç denetim birimlerini bu kapsamda değerlendirme görevi İDKK'ya verilmiştir (KMYKK, 2003, Md. 67). İç denetim birimi başkanlarının da, bu Programı esas alarak, iç denetim

faaliyetinin tüm yönlerini kapsayan ve iç ve dış değerlendirmeleri içeren bir kalite güvence ve geliştirme programı hazırlaması, uygulaması ve güncelliğini sağlması zorunluluğu getirilmiştir. Kamu İç Denetim Sisteminin güçlendirilmesi, kalitesinin güvence altına alınması ve sürekli geliştirilmesi amacıyla düzenlenen KGGP iç denetim faaliyetlerinin değer katma hedefine ulaşmasındaki önemli araçlardan biri olarak değerlendirilmiş ve üst yöneticilerin, iç denetim birimi başkanlarının ve iç denetçilerin KGGP'ye uymaları zorunlu tutulmuştur (İDKK Kararı, 2016).

05.04.2016 tarih ve 29675 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan İDKK Kararı ile “İç Denetim Kalite Güvence ve Geliştirme Programı” güncellenerek 15.10.2011 tarihli ve 28085 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan “İç Denetim Kalite Güvence ve Geliştirme Programı” yürürlükten kaldırılmıştır (HMB Kalite Güvence, 2024). Kararda; “Kamu idarelerinde yürütülmekte olan iç denetim faaliyetlerinin kalitesinin artırılması ve geliştirilmesinin modern yönetim ve denetim anlayışının bir gereği olduğu, uluslararası standart ve uygulamalarda iç denetim faaliyetinin kalitesinin güvence altına alınması ve geliştirilmesine vurgu yapıldığı, Kalite Güvence ve Geliştirme Programlarının iç denetim faaliyetlerinin değer katma hedefine ulaşmasındaki önemli araçlardan biri olarak görüldüğü” belirtilmiştir. Kamu iç denetim sisteminin güçlendirilmesi, kalitesinin güvence altına alınması ve sürekli geliştirilmesi amacıyla düzenlenen KGGP iç denetim birimleri bünyesinde yapılacak iç değerlendirmeler ile İDKK tarafından yapılacak veya yaptırılacak dış değerlendirmeleri kapsamaktadır. Kararda üst yöneticilerin, iç denetim birimi başkanlarının ve iç denetçilerin KGGP uymalarının zorunluluğu vurgulanarak Kamu İç Denetim Yazılımı (İçDen) kullanılan idarelerde iç ve dış değerlendirmelerin İçDen kullanılarak yapılmasının esas olduğu da belirtilmiştir. Ayrıca iç denetim birimi başkanının, iç değerlendirme çalışmalarının sonuçlarını, gerekli eylem planları ile başarılı uygulamaları, değerlendirmeleri ve önerileri içerecek şekilde üst yönetici ve İDKK'ya yılda en az bir defa yazılı olarak raporlamak zorunluluğu da getirilmiştir (İDKK Kararı, 2016).

2.1. Kamu İç Denetim Kalite Güvence ve Geliştirme Rehberi

5018 sayılı Kanununun 67'nci maddesi ile İç Denetçilerin Çalışma Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmeliğe dayanılarak hazırlanan Kamu İç Denetim Kalite Güvence ve Geliştirme Rehberi (Rehber), İç Denetim Koordinasyon Kurulu'nun 18.02.2016 tarih ve 2 sayılı Kararı ile kabul edilmiştir (KİDKGGR, 2016, s. 5). Kamu İç Denetim Kalite Güvence ve Geliştirme Rehberinde, “kalite değerlendirme sürecinin iç ve dış değerlendirmeleri kapsadığı, iç ve dış değerlendirme faaliyetlerinin, kalite güvence ve geliştirme süreci içerisinde birbirini tamamlayarak, kalitenin güvence altına alınmasına ve geliştirilmesine katkı sağladığı, iç ve dış değerlendirme çalışmalarında Rehberde belirtilen hususlara uyulmasının zorunlu olduğu” belirtilmektedir (KİDKGGR, 2016, s. 8).

Rehberde göre iç değerlendirmeler, İç Denetimin Tanımına, Standartlara, Meslek Ahlak Kurallarına ve iç denetim yönergesine uyumu sağlama ve kurum faaliyetlerine değer katmadaki etkinliği ve verimliliği ortaya koyma amaçlı yürütülen değerlendirmeler olup iç denetim faaliyetinin performansının sürekli izlenmesi ve dönemsel gözden geçirme olmak üzere birbiri ile ilişkili iki kısımdan oluşmaktadır. Dönemsel gözden geçirme faaliyetinin iç denetim birimi başkanının sorumluluğunda kurumun iç denetçileri veya kurum içinde standartlar ve uygulamaları konusunda uzmanlığı bulunan kişilerce yürütülmesi ve yılda en az bir kez gerçekleştirilmesi gerektiği belirtilmiştir. Düzenlenen dönemsel gözden geçirme raporlarının, üst yöneticiye sunumunu izleyen bir ay içerisinde İç Denetim Koordinasyon Kuruluna gönderilmesi zorunlu tutulmuştur (KİDKGGR, 2016, s. 7-12).

Rehberde göre dış değerlendirmeler, iç denetim faaliyetlerinin; İç Denetimin Tanımına, Standartlar ve Meslek Ahlak Kurallarına uygunluğunun, başarılı uygulama örneklerini kullanma düzeyi ile etkinliğinin ve verimliliğinin belirlenmesi amacıyla yapılmaktadır. Dış değerlendirmeler; İç Denetim Koordinasyon Kurulu (Kurul) tarafından idare dışından belirlenecek nitelikli ve bağımsız dış değerlendirme uzmanlarından oluşan ekip tarafından tam dış değerlendirme ya da dönemsel gözden geçirmenin doğrulanması şeklinde en az beş yılda bir defa yürütülmesi gereken çalışmalar olarak tanımlanmıştır (KİDKGGR, 2016, s. 7).

Rehberde iç ve dış değerlendirme aşamaları (ön çalışma, saha çalışması, raporlama) açıklanarak iç ve dış değerlendirme çalışmalarında kullanılması ve uyulması gereken plan, form, beyan, yöntem, anket, politika, prosedür, görüşme formu, tablo, standart ve uygunluk kriterleri vd. hususları içeren 20 adet “EK” yer almaktadır.

2.2. Kamu İç Denetim Standartlarında Kalite Güvence ve Geliştirme Programı

İDKK tarafından, Uluslararası İç Denetim Mesleki Uygulama Standartları esas alınarak 5018 sayılı Kamu Mali Yönetim ve Kontrol Kanununun 64'ncü maddesine istinaden belirlediği Kamu İç Denetim Standartları, iç denetçilerin niteliklerini ve iç denetim faaliyetinde uygulanması gereken süreçleri belirlemektedir (Kamu İç Denetim Standartları, 2011, s. 5). Kamu İç Denetim Standartlarının Nitelik Standartları içinde yer alan Kalite Güvence ve Geliştirme Programı başlıklı 1300 numaralı standartta; iç denetim yöneticisinin, iç denetim faaliyetinin tüm yönlerini kapsayan bir kalite güvence ve

geliştirme programı hazırlamak ve bunu sürdürmek zorunda olduğu belirtilmiştir (Kamu İç Denetim Standartları, 2011, s. 11).

1300 numaralı standardın 1310 numaralı alt standardında; kalite güvence geliştirme programının hem iç hem de dış değerlendirmeleri içermek zorunda olduğu yer almaktadır. 1311 numaralı alt standartta ise iç değerlendirmelerin; iç denetim faaliyetinin performansının devamlı izlenmesini ve iç değerlendirmelerin öz değerlendirme (kendi kendini değerlendirme) yoluyla veya kurum içinde iç denetim uygulamaları hakkında yeterli bilgiye sahip kişilerce yapılan dönemsel gözden geçirmeleri kapsamı gerektiği belirtilmektedir. 1312 numaralı alt standartta; dış değerlendirmelerin en az beş yılda bir, İDKK tarafından idare dışından nitelikli ve bağımsız bir gözden geçirme uzmanı veya ekibine yaptırılması gerektiği denilmiştir. İç denetim yöneticisinin üst yönetici ve Kurul ile dış değerlendirme sıklığının artırılmasına yönelik ihtiyaç ile dış gözden geçirme uzmanı veya ekibinin bağımsızlığını tartışmak zorunda olduğu hükme bağlanmıştır (Kamu İç Denetim Standartları, 2011, s. 11,12).

1320 numaralı alt standartta; iç denetim yöneticisinin uygulanan KGGP sonuçlarını üst yöneticiye ve Kurula iletmek zorunda olduğu belirtilmiştir. 1321 numaralı alt standartta; iç denetim yöneticisinin raporlamalarında, iç ve dış kalite değerlendirmelerini kapsayacak KGGP sonuçlarının desteklemesi şartıyla, iç denetim faaliyetlerinin Kamu İç Denetim Standartlarına uygun olduğunu belirtebileceği yer almaktadır. 1322 numaralı alt standartta; iç kalite değerlendirmesi sonuçlarına göre; İç Denetimin Tanımına, Meslek Ahlak Kurallarına ya da Standartlara aykırılık, iç denetim faaliyetinin genel kapsamını ve faaliyetini etkilediği belirlendiğinde, aykırılık ve etkilerinin iç denetim yöneticisi tarafından üst yöneticiye ve Kurula açıklanmak zorunda olduğu belirtilmektedir (Kamu İç Denetim Standartları, 2011, s. 12).

Kamu İç Denetim Standartlarının uyumlu olduğu Uluslararası İç Denetim Standartlarında 9 Ocak 2025 tarihinde yürürlüğe girmek üzere değişiklikler yapılmış ve yeni Uluslararası İç Denetim Standartları, The Institute of Internal Auditors (IIA) tarafından 9 Ocak 2024 tarihinde yayımlanmıştır (HMB İDKK Duyurular, 2024). Uluslararası İç Denetim Standartlarına ilişkin değişikliklerin yanı sıra iç denetim alanında yaşanan gelişmeleri de birlikte değerlendirmek üzere İDKK, Kamu İç Denetim Standartlarının güncellenmesi çalışmalarını başlatmış ve bu amaçla komisyon kurmuştur (HMB İDKK Duyurular, 2024). Yeni Uluslararası İç Denetim Standartlarında, kamu sektöründe siyasi bir ortamda çalışılması, kullanılan terminolojinin özel sektörden farklı olması vb. unsurların iç denetim standartlarının nasıl uygulanacağını etkilediği belirtilerek kamuda iç denetim standartlarının uygulanmasına yönelik “Uluslararası İç Denetim Standartlarının Kamu Sektöründe Uygulanması” bölümüne yer verilmiştir (Türkiye İç Denetim Enstitüsü Applying the Global Internal Audit Standards in the Public Sector, 2024). Yeni yayımlanan Global (Uluslararası) İç Denetim Standartlarının “iç denetim fonksiyonunun yönetimi” adlı üç numaralı bölümündeki, 8.3 numaralı “kalite” başlıklı standartta “iç denetim yöneticisinin iç denetimin tüm yönlerini kapsayan bir kalite güvence ve geliştirme programı hazırlamak ve bunu sürdürmek zorunda olduğu” belirtilmiştir (Türkiye İç Denetim Enstitüsü Global Internal Audit Standards, 2024).

2.3. Kamu İç Denetim Strateji Belgelerinde Kalite Güvence ve Geliştirme Programı

Kalite Güvence ve Geliştirme Programlarına üçüncül düzey mevzuat arasında yer alan Kamu İç Denetim Strateji Belgelerinde de yer verilmiştir (HMB Kamu İç Denetim Strateji Belgesi, 2024).

2014-2016 Dönemi Kamu İç Denetim Strateji Belgesinin 2 numaralı hedefinde, “iç denetim faaliyetlerinin etkin bir şekilde planlanması ve uygulanması sağlanacak” denilmiştir. Bu hedefle ilgili izleme ve iç değerlendirme faaliyetlerine, iç denetim plan ve programlarında yeterli denetim kaynağının tahsis edilmesi ile KGGP çerçevesinde yapılacak iç ve dış değerlendirmelerden elde edilecek bilgilere göre iç denetim faaliyetlerine yön verilmesi eylemleri planlanmıştır. Ayrıca 4 numaralı hedef altında ise, kalite güvence ve geliştirme faaliyetlerinin İçDen üzerinden yürütülmesi eylemine yer verilmiştir (HMB Kamu İç Denetim Strateji Belgesi, 2024).

2017-2019 Dönemi Kamu İç Denetim Strateji Belgesinin 2 numaralı hedefinde, “İç Denetim Faaliyetlerinin Etkin Bir Şekilde Planlanması ve Uygulanması Sağlanacak” denilmiştir. Bu hedefle ilgili KGGP çerçevesinde yapılacak iç ve dış değerlendirmelerden elde edilecek bilgilere göre iç denetim faaliyetlerine yön verilmesi ile izleme ve iç değerlendirme faaliyetlerine, iç denetim plan ve programlarında yeterli denetim kaynağının tahsis edilmesi eylemleri planlanmıştır. Strateji Belgesinin 3 numaralı hedefinde, “İç denetim faaliyetlerinin niteliği geliştirilecek” denilmiş ve bu hedef için dış değerlendirmelerle ilgili olarak iç denetim birimlerine yol göstermesi ve gelişim süreçlerine katkı sağlaması amacıyla idarelerin dış kalite değerlendirmesi sonuçlarının toplulaştırılarak ayrıntılı bir rapor olarak yayımlanması eylemi planlanmıştır. Strateji Belgesinin 4 numaralı hedefinde, “İç Denetim Faaliyetlerinin Etkili Bir Şekilde Uyumlaştırılması ve Koordine Edilmesi Sağlanacak” denilmiş bu hedef için kalite güvence geliştirme faaliyeti ile ilgili olarak kalite güvence ve geliştirme faaliyetlerinin İçDen üzerinden yürütülmesi eylemine yer verilmiştir (HMB Kamu İç Denetim Strateji Belgesi, 2024).

2021-2023 Dönemi Kamu İç Denetim Strateji Belgesinin 1.3. numaralı hedefinde, “Kamu İdarelerinde İç Denetim çalışmalarının 5018 sayılı Kanununun 67/1 maddesi gereğince Kalite Güvence Geliştirme Programı kapsamında Dış

Değerlendirmeleri gerçekleştirilecektir” denilmiştir. Bu hedef için Dış Değerlendirme Strateji Belgesi hazırlanması, Dış Değerlendirici havuzu oluşturulması ve eğitim verilmesi, 2021-2023 yıllarını kapsayan üç yıllık Stratejik Dış Değerlendirme planı hazırlanması, iç denetçi görevlendirilmiş tüm idarelerin dış değerlendirilmesi ve/veya mevcut durum analizi tamamlanması hedeflenmiştir. 3.3. numaralı hedefinde, “İç denetim fonksiyonuna ilişkin bilgi birikiminin ve izleme faaliyetinin geliştirilmesi desteklenecektir” denilmiştir. Bu hedef için dış kalite değerlendirme faaliyetlerine devam edilmesi, idarelerin dış kalite değerlendirmesi sonuçları toplulaştırılarak ayrıntılı bir rapor olarak yayımlanması, izleme ve iç değerlendirme faaliyetlerine, iç denetim plan ve programlarında yeterli denetim kaynağının tahsis edilmesinin sağlanması şeklinde eylemler planlanmıştır (HMB Kamu İç Denetim Strateji Belgesi, 2024).

2024-2026 Dönemi Kamu İç Denetim Strateji Belgesinin 5.1. numaralı hedefinde “İç denetim birimleri tarafından yürütülen iç değerlendirmelerin kalite güvence ve geliştirme süreci içerisindeki etkinliği arttırılacaktır” denilmiştir. Bu hedef için “iç değerlendirmeler kapsamında gerçekleştirilen dönemsel gözden geçirmelere ilişkin bir değerlendirme raporu hazırlanacak ve iyi uygulama örneklerinin tespiti ve yaygınlaştırılması sağlanacaktır” eylemi ön görülmüştür. 5.2. numaralı hedefinde “Kamu İdarelerinde İç Denetim çalışmalarının 5018 sayılı Kanununun 67/1 maddesi gereğince KGGP kapsamında dış değerlendirmeler gerçekleştirilecektir” denilmiştir. Bu hedef için; dış değerlendirmelere ilişkin mevzuatın güncellenmesi, Dış Değerlendirme Stratejisi Eylem Planı hazırlanması, dış değerlendirme eğitimlerinin gerçekleştirilmesi, dış değerlendirici havuzu oluşturulması, dış değerlendirme faaliyetleri yürütülmeye devam edilmesi, idarelerin dış kalite değerlendirilmesi sonuçları toplulaştırılarak ayrıntılı bir rapor olarak yayımlanması şeklinde eylemler yapılması planlanmıştır (HMB Kamu İç Denetim Strateji Belgesi, 2024).

3. LİTERATÜRDE KGGP İLE İLGİLİ ÇALIŞMALAR

Kamuda iç denetim KGGP konusunda Türkiye’deki literatür incelendiğinde KGGP uygulamasının önemi, yararı, KGGP uygulamasında iç denetim birim yöneticilerinin rolü vb. konularda çalışmalara rastlanmıştır (Akçıl, 2009; Aydın, 2013; Ünlü, 2013; Eroğlu, 2014; Memiş, 2019; Cengiz, 2020).

Akçıl, iç denetimde kalite güvence ve geliştirme programını değerlendirdiği çalışmasında; kalite güvence ve geliştirme programına ilişkin Kamu İç Denetim Standartlarını açıklayarak iç değerlendirmeye yönelik uygulama örneğine yer vermiştir (Akçıl, 2009, s. 108-113). İç denetim hizmetlerinin iyileştirilmesi ve geliştirilmesi amacıyla faaliyet gösteren Uluslararası İç Denetim Enstitüsünün iç denetim birimlerine kalite güvence denetimini önerdiğini, “Kalite Güvence ve Geliştirme Programı” ile iç denetim birimlerinin misyonlarını, amaç ve hedeflerini, faaliyetlerini sürekli olarak gözden geçirme suretiyle belli bir olgunluğa erişme imkânına sahip bulunduğunu değerlendirmiştir (Akçıl, 2009, s. 113).

Aydın, 2013 yılında yaptığı çalışmada iç denetim birim yöneticilerinin KGGP’deki rolünü irdelemiştir. İç denetim birimi yöneticilerinin yapması gereken işlemleri: “İç denetim biriminin kalite güvence ve geliştirme programını hazırlamak, iç denetim faaliyetinin performansını sürekli izlemek, dönemsel gözden geçirme yapacak kişiyi belirlemek ve dönemsel gözden geçirmelere denetim programında yer vermek, iç değerlendirme çalışmalarının sonuçlarını raporlamak, dış değerlendirme raporunu üst yöneticiye ve/veya bakana sunmak” olarak açıklanmıştır (Aydın, 2013, s. 22-24). Denetim yapanların denetimini de kapsayan KGGP’ye önem verilmesinin, iç denetimin klasik denetimden farklı ve uluslararası referansları olan denetim sistemi olduğunu da göstereceği çalışmada ortaya konulmuştur (Aydın, 2013, s. 24).

Ünlü, iç denetimde kalite yaklaşımı çerçevesinde uygulanan iç değerlendirme dönemsel gözden geçirme faaliyetine ilişkin yaptığı çalışmada, KGGP’nin iç denetimde sistemin oluşturulması ve korunmasındaki önemini, dönemsel gözden geçirmenin taraflar için öğrenme süreci olduğunu ve iç denetim faaliyetinin iç denetim metodolojisine uygunluğunu ortaya koyduğunu belirterek dönemsel gözden geçirme sürecini açıklamıştır (Ünlü, 2013, s. 32-35). İç denetimi bir meslek haline getiren standartlara iç denetçilerin sahip çıkması ve kamu iç denetiminin kalitesi için İDKK’nın eğitimlerde denetim metodolojisi ve iç denetim standartlarına yer vermesi önerilmiştir (Ünlü, 2013, s. 40).

Eroğlu, iç denetim kalite standartlarını ve iç denetimin kalite değerlendirmesi sırasında meydana çıkabilecek sorunları incelediği çalışmasında; iç denetim faaliyetinin kalitesinin iç denetim standartları ile sağlandığını belirterek İDKK tarafından yürütülen dış değerlendirme faaliyetinin kalite değerlendirmesi yerine dış denetim olarak algılanmasının sorun olacağını değerlendirmiştir (Eroğlu, 2014, s. 65-70). İç denetim birimlerinin kendi kuracağı kalite güvence geliştirme programı çerçevesinde yürütecekleri iç değerlendirmeyi dış denetime hazırlık olarak düşünmelerinin şekilsel KGGP oluşumuna yol açacağı, olumsuzlukları önlemek için iç değerlendirmelerin kalite değerlendirmesi olduğu konusunda üst yöneticilerde farkındalık oluşturulması ve iç denetim birimlerinin iç değerlendirme konusunda teşvik edilmesi önerilmiştir (Eroğlu, 2014, s. 70).

Memiş tarafından yapılan çalışmada KGGP ve uygulanmasına yönelik mevzuat teorik çerçevede incelenmiştir (Memiş, 2019, s. 121). İç denetimden beklenen faydaların elde edilmesi, etkinliği, verimliliği ve kuruma değer katabilmesi için kalite güvence ve geliştirme programının işlevinin çok önemli olduğu vurgulanarak, programın mevzuat çerçevesinde

uygulanmasında iç denetim birim başkanlarının görevlerinin ve sorumluluklarının büyük olduğu sonucuna varılmıştır (Memiş, 2019, s. 130).

Cengiz, iç denetim performansının ölçülmesine yönelik bir model önerisi geliştirdiği 2020 yılındaki çalışmasında, iç denetimin etkinliğini belirlemeye yönelik performans ölçüm modelini KGGP çerçevesinde belirleme görevinin iç denetim yöneticisinde olduğunu ve Türk Kamu Yönetimi iç denetiminde bu konuda yerleşmiş bir model bulunmadığını belirtmiştir (Cengiz, 2020, s. 82-89). Ayrıca çalışmada, iç denetimin etkinliğinin artırılmasında ve kalitesinin sürdürülebilir kılınmasında kalite güvence sistemleri en önemli bileşenlerden biri olarak değerlendirilmiştir (Cengiz, 2020, s. 87).

Uzun ve Usta tarafından iç denetimin sorunları ve çözüm önerileri üzerine yapılan çalışmada, iç denetim birimlerinin iç denetim kalite güvence geliştirme programına ve Kamu İç Denetim Standartlarına uygun faaliyette bulunmaları için iç denetim birimlerinin motivasyonunun artırılmasının önemi vurgulanmıştır (Uzun ve Usta, 2020, s. 38).

Literatürde kamuda KGGP'nin iç denetime katkısı, önemi, sağladığı ve sağlayacağı faydalar üzerine çalışmalar bulunmakla birlikte, iç denetimle ilgili farklı konularda yazılan yüksek lisans tezlerinde (Esen, 2019, s. 64; Özyurt, 2021, s. 127) kısaca değinilmesi dışında, kamuda KGGP'nin uygulanma düzeyini konu alan bir çalışmaya rastlanmamıştır. Bu çalışma ile kamuda iç denetim KGGP uygulanma düzeyi ve uygulanma durumu ortaya konulmaya çalışılmaktadır.

Uluslararası İç Denetim Mesleki Uygulama Standartlarına göre uygulanması gereken KGGP'nin Türkiye'de özel sektörde ve dünyada uygulanması ve önemine ilişkin aşağıda belirtilen çalışmalara da rastlanmıştır.

Şimşek ve Ataman tarafından özel sektördeki işletmelere yönelik, Uluslararası İç Denetim Standartları kapsamında yürütülen iç denetim faaliyetlerinin kurumsal yönetim kalitesi üzerindeki rolünü değerlendiren araştırmada; standartlara uygun olarak yürütülen iç denetim faaliyetlerinin kurumsal yönetim kalitesi üzerinde etkisi olduğu ortaya konulmuştur (Şimşek ve Ataman, 2020, s. 386-409).

Amerika Birleşik Devletleri'ndeki bir üniversitenin Uluslararası İç Denetim Standartları çerçevesinde öz değerlendirme yöntemi ile kalite gözden geçirilmesine ait rapor ve tespitlere ilişkin çeviri çalışmasında; üniversitedeki gözden geçirmenin, iç denetim biriminin standartlara uyum düzeyinin tespiti ve dış değerlendirmeye hazırlık amacıyla yapıldığı belirtilmiştir (Ermisket, 2012, s. 87). Gözden geçirme çalışmasında; 8 tane gelişime açık alan bulunmasına rağmen iç denetim biriminin standartlara "Genel Olarak Uyumlu" olduğu sonucuna varılmıştır (Ermisket, 2012, s. 87). Örnek olarak verilen üniversite iç denetim kalite güvence geliştirme programı gözden geçirme sürecinin Türkiye'deki uygulama ile benzer olduğu anlaşılmaktadır.

İtalya'da merkez bankalarında KGGP uygulaması konusunda yapılan çalışmada, KGGP'nin iç denetim kalitesini artırmanın önemli bir bileşeni olduğu belirtilerek, KGGP'nin merkez bankalarında ve kamu kurumlarında etkin uygulanmasını desteklemenin ve Toplam Kalite Yönetimi felsefesini yaymanın oluşturacağı sinerjinin daha etkili sonuçlar vereceği belirtilmiştir (Polizzi vd.,2023, s. 2203-2227).

4. ARAŞTIRMANIN YÖNTEMİ

4.1. Araştırmanın Amacı

Araştırmanın amacı, iç denetim faaliyetlerinin değer katma hedefine ulaşmasındaki en önemli araçlardan biri olan ve kamu iç denetim sisteminin kalitesini güvence altına almayı hedefleyen KGGP'nin kamu idarelerindeki uygulanma durumunun ortaya konulması, kamu idarelerince uygulanması yönünde farkındalık oluşturulmasıdır. Ayrıca kamu idarelerinde KGGP uygulanma düzeyinin artırılmasına ve Kamu İç Denetim Sisteminin güçlendirilmesine katkıda bulunulması da amaçlanmaktadır. Diğer yandan literatürde kamu idarelerinde KGGP uygulanma düzeyini konu alan bir çalışmaya rastlanmadığından çalışma ile aynı zamanda literatüre de katkı sağlanması amaçlanmaktadır.

On İkinci Kalkınma Planında; "943.4." numaralı hedefte "Kamu idarelerinde yürütülen iç denetim faaliyetlerine yönelik İç Denetim Kalite Güvence ve Geliştirme Programı uygulamaları yaygınlaştırılacaktır" denilerek İç Denetim Kalite Güvence Geliştirme Programı uygulamasının önemi net bir şekilde ortaya konulmuştur (Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığı, 2024). Bir önceki Kalkınma Planında yer almayıp On İkinci Kalkınma Planı hedefleri arasında yer alan İç Denetim KGGP uygulamalarının yaygınlaştırılması hedefi ile tarafların KGGP'ye ilişkin sorumluluklarının farkına varmaları, önemsemeleri ve sorumluluklarını yerine getirmeleri gerektiği konusundaki hassasiyet anlaşılmaktadır. Çalışma ile uygulanması zorunlu olan ve On İkinci Kalkınma Planı Hedefleri arasında yer alan KGGP'nin uygulanmasının yaygınlaştırılması hedefine de katkı sunulması amaçlanmaktadır.

4.2. Araştırmanın Kapsamı ve Yöntemi

Araştırmada, KGGP kapsamında iç değerlendirme yaparak dönemsel gözden geçirme raporu düzenleyen kamu idareleri ile KGGP kapsamında dış değerlendirme yapılan kamu idarelerine ilişkin bilgileri içeren ve İDKK web sitesinde yayımlanan Kamu İç Denetim Genel Raporlarından yararlanılmıştır. Çalışma kapsamında öncelikle İDKK web sitesinde yayımlanan 2008-2022 yılları Kamu İç Denetim Genel Raporları KGGP yönünden incelenmiştir. Kamu idarelerinde KGGP'nin ilk olarak 2012 yılında uygulandığı, 2012 yılına kadar kamu idarelerinde İç Denetim KGGP kapsamında bir çalışma yapılmadığı görülmüştür. Bu nedenle araştırmada kamu idarelerinde İç Denetim KGGP kapsamında ilk çalışmanın yapıldığı 2012 yılından en son yayımlanan 2022 yılına kadarki Kamu İç Denetim Genel Raporları incelenmiştir. Araştırma, 2012-2022 yıllarına ait Kamu İç Denetim Genel Raporlarının KGGP uygulanması yönünden içerik analizi ile Kamu İç Denetim Genel Raporlarına göre İç Denetim KGGP uygulayarak iç değerlendirme yapan kamu idareleri ve KGGP kapsamında dış değerlendirme yapılan kamu idarelerini kapsamaktadır.

Veriler İDKK web sitesinden elde edilmiştir. İDKK web sitesinde yer alan 2012-2022 yıllarına ait Kamu İç Denetim Genel Raporları KGGP yönünden incelenmiştir. Raporların “Kalite Güvence Değerlendirmeleri” bölümünde içerik analizi yapılmıştır. İçerik analizi, birbirine benzeyen verilerin belirli kavramlar ve temalar çerçevesinde bir araya getirilerek, bunların okuyucunun anlayabileceği bir biçimde düzenlenerek yorumlanmasıdır (Yıldırım ve Şimşek, 2008, s. 227).

İçerik analizi neticesinde, İç Denetim Kalite Güvence ve Geliştirme Programı uygulayarak iç değerlendirme yapan kamu idareleri ve KGGP kapsamında dış değerlendirme yapılan kamu idarelerine ulaşılmıştır. KGGP uygulayarak iç değerlendirme yapan idare sayısı, ilgili yıl iç denetçi çalışan kamu idaresi sayısı ile kıyaslanarak KGGP uygulanma düzeyine ulaşılmıştır. Ayrıca KGGP kapsamında iç değerlendirme yapan idarelerin yıllar itibarıyla ve bütçe türleri itibarıyla dağılımları ile idare bazında yıllar itibarı ile düzenlenen dönemsel gözden geçirme rapor sayıları analiz edilmiştir. KGGP kapsamında dış değerlendirme sadece 2012 ve 2013 yılında sınırlı sayıda kamu idaresinde yapıldığı için dış değerlendirme yönünden ayrı bir analiz işlemi yapılmamıştır.

4.3. Araştırmanın Kısıtı

Araştırma, 2012-2022 yılları Kamu İç Denetim Genel Raporlarındaki verilerden yararlanılarak yapılmıştır. Ancak, Kamu İç Denetim Genel Raporlarının yayımlanması için İDKK tarafından idarelerden gerekli verilerin istendiği tarihte KGGP'yi henüz uygulamayıp daha sonraki bir tarihte uygulayan ve dönemsel gözden geçirme raporunu İDKK'ya iletmeyen kamu idareleri olabilme ihtimali çalışmanın kısıtını oluşturmaktadır.

Kamu İç Denetim Kalite Güvence ve Geliştirme Rehberinde, KGGP uygulanması için kamu idarelerindeki iç denetçi sayısına bağlı bir sınırlama bulunmamasıyla birlikte 1 iç denetçinin çalıştığı kamu idarelerinde KGGP'nin uygulanma zorluğu da çalışmanın başka bir kısıtıdır.

4.4. Araştırmanın Bulguları

İDKK web sitesinde yer alan Kamu İç Denetim Genel Raporları (2012-2022) İç Denetim KGGP uygulanma durumu yönünden incelenmiştir (HMB Faaliyet Raporları, 2024).

2011 yılı Kamu İç Denetim Genel Raporunun “IV- İç Denetime İlişkin Performans Bilgileri” başlıklı bölümünün “E-Kalite Güvence Değerlendirmeleri” alt başlığında, iç denetim KGGP'nin, 15 Ekim 2011 tarihinde yürürlüğe girdiği için, 2011 yılı içerisinde dış kalite değerlendirmelerine ilişkin yapılmış herhangi bir faaliyet bulunmadığı belirtilmiştir. 2011 yılı Kamu İç Denetim Genel Raporunda KGGP kapsamında İç Denetim Birimlerince iç değerlendirme yapıldığına dair bir bilgiye yer verilmemiştir.

2012 yılı Kamu İç Denetim Genel Raporunda “Kalite Güvence Değerlendirmeleri” başlığı altında ilk defa “İç Değerlendirmeler” başlığı açılarak 2012 yılında 21 kamu idaresinin iç denetim KGGP'ye göre iç değerlendirmelerini yaptığı ve sonuçlarını İDKK'ya gönderdiği belirtilmiştir. “Dış Değerlendirme” başlığı altında ise; İDKK'nın dış değerlendirme faaliyetlerini 2012 yılında başlattığı, bu kapsamda iki ayrı Dış Değerlendirme Programı ilan ettiği, söz konusu programlarla toplam 18 kamu idaresinin iç denetim faaliyetlerinin dış değerlendirmeden geçirildiği belirtilmiştir.

2013 yılı Kamu İç Denetim Genel Raporunun “Kalite Güvence Değerlendirmeleri” başlığı altında “İç Değerlendirmeler” alt başlığına yer verilerek 2013 yılında 16 kamu idaresinin KGGP'ye göre iç değerlendirmelerini yaptığı ve sonuçlarını İDKK'ya gönderdiği belirtilmiştir. “Dış Değerlendirmeler” alt başlığında ise 2013 yılında toplam 8 kamu idaresinin iç denetim faaliyetlerinin dış değerlendirmeden geçirildiğine yer verilmiştir.

2014 yılı Kamu İç Denetim Genel Raporunun “Kalite Güvence Değerlendirmeleri” başlığı altında “İç Değerlendirmeler” ve “Dış Değerlendirmeler” alt başlıklarına yer verilmeden, 2014 yılında 29 kamu idaresinin KGGP'ye göre iç

değerlendirmelerini yaptığı ve sonuçlarını İDKK'ya gönderdiği bilgisine yer verilmiştir. Ayrıca dış değerlendirme yapılırken İçDen kullanan idarelerde İçDen kayıtları esas alınacağından 2014 ve 2015 yılları geçiş dönemi olarak kabul edilerek dış değerlendirme çalışmalarının ertelendiği, yeni dönemde iç değerlendirme ve dış değerlendirme çalışmaları İçDen aracılığıyla yürütüleceğinden 2016 yılı itibarıyla dış değerlendirme çalışmalarına önem ve öncelik verileceği belirtilmiştir.

2015 yılı Kamu İç Denetim Genel Raporunun “Kalite Güvence Değerlendirmeleri” başlığı altında; “2015 yılında 18 kamu idaresinin KGGP’ye göre iç değerlendirmelerini yaptığı ve sonuçlarını İDKK’ya gönderdiği, 2015 yılında Kalite Güvence ve Geliştirme Rehberi hazırlık çalışmaları yürütüldüğünden KGGP kapsamında dış değerlendirme yapılmadığı” belirtilmiştir. Ayrıca, İç Denetim KGGP ve Kamu İç Denetim Kalite Güvence ve Geliştirme Rehberi gereğince İçDen kullanılan idarelerde iç ve dış değerlendirmelerin İçDen üzerinden yapılması zorunlu hale getirildiği bilgisine de yer verilmiştir.

2016 yılı Kamu İç Denetim Genel Raporunun “Genel Bilgiler” bölümünde; Kamu İç Denetim Sisteminin güçlendirilmesi, kalitesinin güvence altına alınması ve sürekli geliştirilmesi amacıyla İDKK tarafından “İç Denetim Kalite Güvence ve Geliştirme Programı”nın hazırlandığı ve 05.04.2016 tarihli ve 29675 sayılı Resmi Gazetede yayımlandığı, programın yürürlüğe girmesiyle birlikte 15.10.2011 tarihli ve 28085 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan “İç Denetim Kalite ve Güvence Programı” ve eki “Dış Değerlendirme El Kitabı”nın yürürlükten kaldırıldığı, İçDen kullanan idarelerde iç değerlendirmelerin ve dış değerlendirmelerin yazılım üzerinden yapılması ve iç değerlendirmelerde dış değerlendirme metodolojisinin birebir uygulanmasının zorunlu hale getirildiği ve uluslararası uygulamada da kullanılan dış değerlendirme yöntemlerinden biri olan “Dönemsel Gözden Geçirmenin Doğrulanması” yönteminin Programa eklendiği ve Dış Değerlendirme Uzmanlığı seçimi için kriterlerin değiştirildiği belirtilmiştir. 2016 yılı Kamu İç Denetim Genel Raporunun “Kalite Güvence Değerlendirmeleri” başlıklı bölümünde, 2016 yılında 66 kamu idaresinin KGGP’ye göre iç değerlendirmelerini yaptığı ve sonuçlarını İDKK’ya gönderdiği belirtilmiş, KGGP kapsamında dış değerlendirme yapıp yapılmadığı bilgisine yer verilmemiştir. Dış değerlendirme faaliyetlerine ağırlık verilmesi, iç denetim birimlerine yol göstermesi ve gelişim süreçlerine katkı sağlaması amacıyla idarelerin dış kalite değerlendirmesi sonuçlarının toplulaştırılarak ayrıntılı bir rapor olarak yayımlanması, KGGP çerçevesinde yapılacak iç ve dış değerlendirmelerden elde edilecek bilgilere göre iç denetim faaliyetlerine yön verilmesi İDKK hedefleri arasında sayılmıştır.

2017 yılı Kamu İç Denetim Genel Raporunun “Kalite Güvence Değerlendirmeleri” başlıklı bölümünde, 2017 yılında 40 kamu idaresinin KGGP’ye göre iç değerlendirmelerini yaptığı ve sonuçlarını İDKK’ya gönderdiği belirtilmiş, KGGP kapsamında dış değerlendirme yapıp yapılmadığı bilgisine yer verilmemiştir.

2018 yılı Kamu İç Denetim Genel Raporunun “Kalite Güvence Değerlendirmeleri” başlıklı bölümünde, 56 kamu idaresinin KGGP’ye göre iç değerlendirmelerini yaptığı ve sonuçlarını İDKK’ya gönderdiği belirtilmiş, raporda KGGP kapsamında dış değerlendirme yapıp yapılmadığı bilgisine yer verilmemiştir.

2019 yılı Kamu İç Denetim Genel Raporunun “Kalite Güvence Değerlendirmeleri” başlıklı bölümünde, 42 kamu idaresinin KGGP’ye göre iç değerlendirmelerini yaptığı ve sonuçlarını İDKK’ya gönderdiği belirtilmiş, raporda KGGP kapsamında dış değerlendirme yapıp yapılmadığı bilgisine yer verilmemiştir.

2020 yılı Kamu İç Denetim Genel Raporunun “Kalite Güvence Değerlendirmeleri” başlıklı bölümünde, 36 kamu idaresinin KGGP’ye göre iç değerlendirmelerini yaptığı ve sonuçlarını İDKK’ya gönderdiği belirtilmiş, raporda KGGP kapsamında dış değerlendirme yapıp yapılmadığı bilgisine yer verilmemiştir. Raporda, Kurul tarafından kamu idarelerinin iç denetim birimlerinin dış değerlendirmesinin yapılmasında görev alacak olan 26 iç denetçiden oluşan “Birinci Grup Dış Değerlendirme Uzmanı” ekibinin belirlenmesi ve söz konusu kişilerin 7-9 Aralık 2020 tarihleri arasında Dış Değerlendirme Eğitim Programına tabi tutulmasının sağlandığı belirtilmiştir. Raporda ayrıca İDKK tarafından hazırlanan 2021-2023 dönemine ilişkin strateji belgesinde ortaya konulan, “Kamu İdarelerinde İç Denetim çalışmalarının 5018 sayılı Kanununun 67/1 maddesi gereğince Kalite Güvence Geliştirme Programı kapsamında Dış Değerlendirmelerin gerçekleştirilmesi” hedefi doğrultusunda, Dış Değerlendirme Strateji Belgesi hazırlanacağı, dış değerlendirici havuzu oluşturulacağı ve eğitim verileceği, 2021-2023 yıllarını kapsayan üç yıllık Stratejik Dış Değerlendirme Planı hazırlanarak iç denetçi görevlendirilmiş tüm idarelerin dış değerlendirilmesi ve/veya mevcut durum analizi tamamlanacağı ifade edilmiştir.

2021 yılı Kamu İç Denetim Genel Raporunun “Kalite Güvence Değerlendirmeleri” başlıklı bölümünde, 44 kamu idaresinin KGGP’ye göre iç değerlendirmelerini yaptığı ve sonuçlarını İDKK’ya gönderdiği belirtilmiş, raporda KGGP kapsamında dış değerlendirme yapıp yapılmadığı bilgisine yer verilmemiştir.

2022 yılı Kamu İç Denetim Genel Raporunun “Kalite Güvence Değerlendirmeleri” başlıklı bölümünde, 43 kamu idaresinin KGGP’ye göre iç değerlendirmelerini yaptığı ve sonuçlarını İDKK’ya gönderdiği belirtilmiş, raporda KGGP kapsamında dış değerlendirme yapıp yapılmadığı bilgisine yer verilmemiştir.

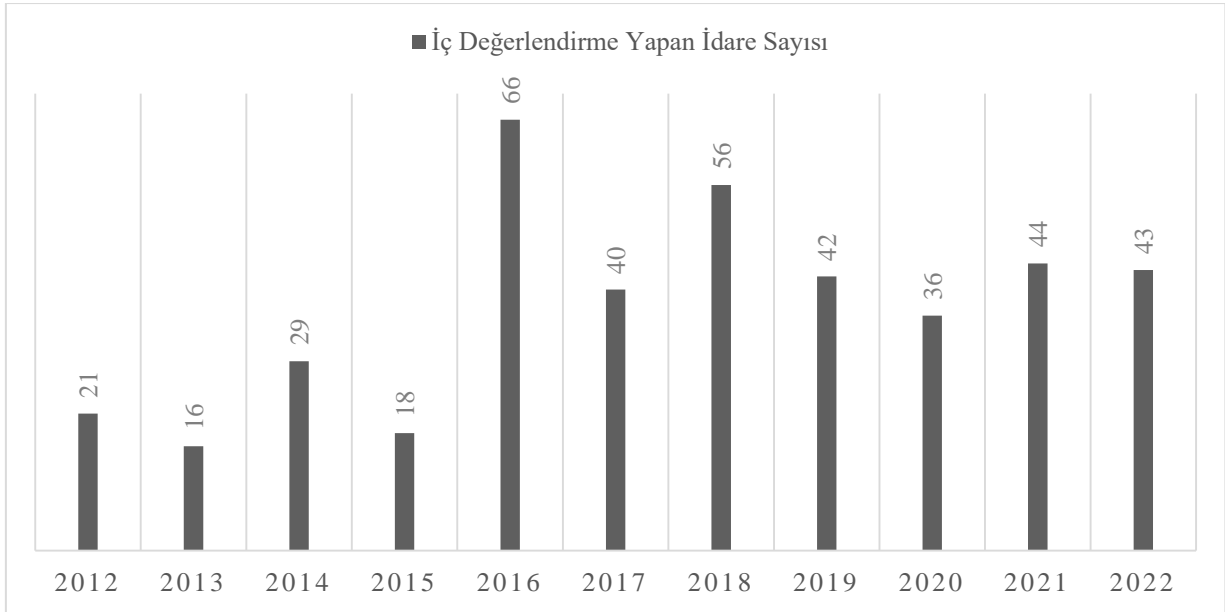
İç denetim faaliyetinin en az 5 (beş) yılda bir dış değerlendirmeye tabi tutulması esas olmasına rağmen 2011-2022 Kamu İç Denetim Genel Raporlarından 2012 ve 2013 yılları dışında dış değerlendirme yapılmadığı, bu yıllarda yapılan dış değerlendirmelerin de sınırlı idarede yapıldığı tespit edilmiştir. Kamu İç Denetim Genel Raporlarından görüleceği üzere sadece 2012 yılında 18 kamu idaresinin ve 2013 yılında 8 kamu idaresinin iç değerlendirme faaliyetlerinin dış değerlendirmeye tabi tutulduğu anlaşılmaktadır.

4.4.1. İç Değerlendirme Yaparak Dönemsel Gözden Geçirme Raporu Düzenleyen Kamu İdaresi Sayısı ve Oranı

Kamu idarelerinde yürütülen iç denetim faaliyetinin Kamu İç Denetim Standartlarına göre kalitesinin değerlendirilmesi süreci iç değerlendirme (sürekli izleme ve dönemsel gözden geçirme) ve dış değerlendirmeleri kapsamaktadır (KİDKGGR, 2016, s. 7).

Kamu İç Denetim Genel Raporlarından elde edilen verilere göre iç değerlendirme çalışmasının ilk defa 2012 yılında 21 idare tarafından yapıldığı, 2012-2022 yıllarını kapsayan süreçte iç değerlendirme yapan idarelerden, en düşük sayının 16 idare ile 2013 yılında, en yüksek sayının 66 idare ile 2016 yılında gerçekleştiği görülmektedir. Kamu İç Denetim Genel Raporlarından alınan verilerle dönemsel gözden geçirme raporu düzenleyen idare sayıları Grafik 1’de sunulmuştur.

Grafik 1. Yıllar İtibarıyla İç Değerlendirme Yaparak Dönemsel Gözden Geçirme Raporu Düzenleyen İdare Sayıları

İdarelerde iç denetçi ataması yapılması, bu idarelerde iç denetim faaliyetinin yürütüldüğünü göstermektedir ve İDKK kararı ile iç denetimde KGGP uygulanması zorunlu tutulmuştur. Bu nedenle iç denetçi ataması yapılan idare sayısı ile iç değerlendirme yapan idare sayısı birbirine oranlanarak kamu idarelerinde KGGP uygulanma oranına ulaşılabilmektedir. İç denetçi ataması yapılan idare sayısı ile iç değerlendirme yapan/yapmayan idare sayısı oranlanarak KGGP uygulanma/uygulanmama oranına ulaşılması yöntemi iç denetimle ilgili farklı konularda yazılan yüksek lisans tezlerinde de kullanılmıştır (Esen, 2019:64, Özyurt, 2021:127). Kamu İç Denetim Genel Raporlarına göre en fazla iç değerlendirme yapan idare sayısının olduğu 2016 yılı ile en az iç değerlendirme yapan idare sayısının olduğu 2013 yılı için analiz (iç değerlendirme yapan idare sayısı iç denetçi ataması yapılan idare sayısına oranlanarak) yapılacaktır. 2013 yılı için KGGP uygulanma oranının $(16/233=) 0.068$ (yaklaşık %7) ve 2016 yılı için $(66/255=) 0,258$ (yaklaşık %26) olduğu görülmektedir. KGGP kapsamında en çok iç değerlendirme yapılarak dönemsel gözden geçirme raporu düzenlenen yıla ait % 26 oranı, oldukça düşük bir orandır ve kamu idarelerinde uygulanması zorunlu olmasına rağmen KGGP’nin pek çok kamu idaresi tarafından uygulanmadığını göstermektedir.

4.4.2. İç Değerlendirme Yaparak Dönemsel Gözden Geçirme Raporu Düzenleyen Kamu İdarelerinin Bütçe Türleri İtibarı ile Ayrımı

2008-2022 yılları Kamu İç Denetim Genel Raporlarından sadece 2017, 2018 ve 2019 yıllarına ait raporlarda dönemsel gözden geçirme raporu düzenleyen idareler bütçelerine göre ayrılmıştır. Bu nedenle bu üç yıla ait raporlardan alınan

verilerle oluşturulan dönemsel gözden geçirme raporu düzenleyen idarelerin bütçeler itibarıyla dağılımına ait Tablo 1 aşağıdaki gibidir.

Tablo 1. Bütçe Türlerine Göre Dönemsel Gözden Geçirme Raporu Düzenleyen İdareler

Rapor Yılı	Mahalli İdare	Üniversite	Genel Bütçe	Özel Bütçe	Toplam Rapor Sayısı
2017	12	16	9	3	40
2018	13	24	12	8	56
2019	11	17	6	8	42

Tablo 1’de görüleceği üzere, genel raporlarda bütçe türlerine göre idareler sadece 3 yıl için sınıflandırılmış olup bu yılların içinde en çok sayıda iç değerlendirme yapılan yıl 2018 yılıdır. İç denetçi ataması yapılan idarelerde KGGP uygulanma düzeyini idarelerin bütçe türleri itibarı ile görmek için analiz yapılacaktır. Bu amaçla en çok sayıda iç değerlendirmenin yapıldığı 2018 yılı seçilerek iç denetçi ataması yapan idare sayısı, dönemsel gözden geçirme raporu düzenleyen idare sayısına oranlanacaktır.

Tablo 2. 2018 Yılında İç Değerlendirme Yapan Kamu İdarelerinin Bütçe Türlerine Göre Oranı

Bütçe Türü	İç Denetçi Ataması Yapan İdare sayısı (2018)	Dönemsel Gözden Geçirme Raporu Düzenleyen İdare Sayısı	Dönemsel Gözden Geçirme Yapan İdare Oranı
Genel Bütçeli İdareler	28	12	0,428 (12/28)
Özel Bütçeli İdareler	107	32	0,299 (32/107)
Sosyal Güvenlik Kurumları	2	-	-
Mahalli İdareler	115	13	0,113 (13/115)

Tablo 2’de görüleceği üzere 2018 yılında iç değerlendirme yaparak dönemsel gözden geçirme raporu düzenleyen idare sayısı ile iç denetçi ataması yapılan idare sayısı karşılaştırıldığında idareler içinde yaklaşık $(12/28 = 0,428)$ %43 oranı ile genel bütçeli idarelerin en yüksek oranda KGGP kapsamında iç değerlendirme yaptığı tespit edilmiştir. Sosyal Güvenlik Kurumlarının KGGP kapsamında iç değerlendirme yapmadığı, mahalli idarelerin KGGP kapsamında iç değerlendirme yapma oranının %11 ve özel bütçeli kurumların ise yaklaşık %30 olduğu görülmektedir.

4.4.3. Kamu İdarelerinin 2012-2022 Yıllarında Düzenledikleri Dönemsel Gözden Geçirme Rapor Sayılarının İdareler ve Yıllar İtibarı ile Ayrımı

2012-2022 yılları Kamu İç Denetim Genel Raporlarından yıllar itibarı ile iç değerlendirme yaparak dönemsel gözden geçirme raporu düzenleyen idarelere ilişkin veriler alınmıştır. Bu verilerle 11 yıllık süreçte idare bazında düzenlenen dönemsel gözden geçirme raporu sayısını ve seyrini gösteren ekli tablo düzenlenmiştir (Ek 1: Kamu İdarelerinin Yıllar İtibarı İle Düzenledikleri Dönemsel Gözden Geçirme Rapor Sayılarına İlişkin Tablo).

2022 yılı itibarı ile iç denetçi ataması yapan idare sayısı 255’tir. Ek 1’deki tabloda görüleceği üzere 2012-2022 yıllarında 100 farklı idare (Orman ve Su İşleri Bakanlığı ile Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı, 2018 yılında “Tarım ve Orman Bakanlığı” adıyla birleştiğinden 3 farklı idare olarak değerlendirilmiştir) dönemsel gözden geçirme raporu düzenlemiştir. 2012-2022 yıllarında düzenlenen toplam dönemsel gözden geçirme rapor sayısı ise 411’dir. Bu yıllarda; 1 defa dönemsel gözden geçirme raporu düzenleyen 22 idare, 2 defa dönemsel gözden geçirme raporu düzenleyen 13 idare ve 3 defa dönemsel gözden geçirme raporu düzenleyen 15 idare göz önüne alındığında KGGP kapsamında iç değerlendirme yaparak dönemsel gözden geçirme raporu düzenleyen idare sayısının oldukça düşük olduğu anlaşılmaktadır. Bu durum aynı zamanda düzenli olarak birçok idarede KGGP kapsamında iç değerlendirme yapılmadığını ve idarelerde KGGP kapsamında iç değerlendirme yapma hassasiyetinin de oldukça düşük olduğunu göstermektedir.

Ek 1’deki tabloda görüleceği üzere; 2012-2022 yıllarına ilişkin 6 ve üzeri sayıda dönemsel gözden geçirme raporu düzenleyen idare sayısı 36’dır. 2012-2022 yıllarını kapsayan 11 yıllık süreçte sadece 1 idare (Dokuz Eylül Üniversitesi) her yıl için dönemsel gözden geçirme raporu (toplamda 11 adet dönemsel gözden geçirme raporu) düzenlemiştir.

2012-2022 döneminde KGGP kapsamında iç değerlendirme yapan idarelerden;

İstanbul Üniversitesi ve KOSGEB 10’ar adet dönemsel gözden geçirme raporu; Gazi Üniversitesi, Milli Savunma Bakanlığı ile Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı 9’ar adet dönemsel gözden geçirme raporu; İçişleri Bakanlığı, Marmara Üniversitesi ve Vakıflar Genel Müdürlüğü 8’er adet dönemsel gözden geçirme raporu ile Dokuz Eylül Üniversitesi’ni takip etmektedir. Belirtilen idarelerin yanı sıra Orman ve Su İşleri Bakanlığı, 2018 yılında “Tarım ve Orman Bakanlığı”

Kamuda İç Denetim Kalite Güvence ve Geliştirme Programının Uygulanma Düzeyi
Hasibe USTA, Abdullah UZUN

adıyla Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı ile birleşmeden önce 2012-2017 yıllarında 5 adet dönemsel gözden geçirme raporu düzenlemiştir. Birleşme sonrası kurulan Tarım ve Orman Bakanlığı ise 2018-2022 yıllarında 4 adet dönemsel gözden geçirme raporu düzenlemiştir. Bu nedenle iki idare (Orman ve Su İşleri Bakanlığı ile Tarım ve Orman Bakanlığı) tarafından 2012-2022 yıllarında toplam (5+4=) 9 adet dönemsel gözden geçirme raporu düzenlendiğinin de göz önünde bulundurulması gerekmektedir.

2012-2022 döneminde KGGP kapsamında iç değerlendirme yaparak dönemsel gözden geçirme raporu düzenleyen idarelerden 7 adet dönemsel gözden geçirme raporu düzenleyen idare sayısı 13'tür. Bu idarelerden Bornova Belediyesi, Karadeniz Teknik Üniversitesi, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi ve Yıldız Teknik Üniversitesi 2016 yılından itibaren düzenli bir şekilde her yıl için iç değerlendirme yaparak dönemsel gözden geçirme raporu düzenleyen idarelerdir.

2012-2022 yıllarını kapsayan 11 yıllık süreçte 7 ve üzeri dönemsel gözden geçirme raporu düzenleyen idarelere ilişkin tablo aşağıdaki gibidir.

Tablo 3. 2012-2022 Yıllarında 7 ve Üzeri Sayıda Dönemsel Gözden Geçirme Raporu Düzenleyen İdareler

İdare Adı	Düzenlenen Dönemsel Gözden Geçirme Raporu Sayısı
Dokuz Eylül Üniversitesi	11
İstanbul Üniversitesi	10
KOSGEB	10
Gazi Üniversitesi	9
Milli Savunma Bakanlığı	9
Tarım ve Orman Bakanlığı (+Mülga Orman ve Su İşleri Bakanlığı)	9
Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı	9
İçişleri Bakanlığı	8
Marmara Üniversitesi	8
Vakıflar Genel Müdürlüğü	8
Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı	7
Bornova Belediyesi	7
Çevre ve Şehircilik Bakanlığı	7
Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü	7
Ege Üniversitesi	7
Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı	7
İzmir Su ve Kanalizasyon İdaresi Genel Müdürlüğü	7
Karadeniz Teknik Üniversitesi	7
Karayolları Genel Müdürlüğü	7
Kocaeli Üniversitesi	7
Kültür ve Turizm Bakanlığı	7
Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi	7
Yıldız Teknik Üniversitesi	7

Tablo 3'te görüleceği üzere 23 idare 7 ve üzeri dönemsel gözden geçirme raporu düzenlemiştir.

Ek 1'deki tabloda da görüleceği üzere, 2012-2022 yılları içerisinde, en çok sayıda 2016 yılı için dönemsel gözden geçirme raporu düzenlenmiştir. Kamu İç Denetim Kalite Güvence ve Geliştirme Rehberinin 2016 yılında yayımlanmasının idarelerde, iç denetim birim başkanları ve iç denetçilerde KGGP ile ilgili farkındalığın oluşmasını sağladığı düşünülmektedir. Ancak müteakip yıllarda idarelerce KGGP kapsamında düzenlenen dönemsel gözden geçirme rapor sayısının düştüğü, 2016 yılından sonra en fazla sayıda rapor düzenlenen 2018 yılında dönemsel gözden geçirme raporu düzenleyen idare sayısının 10 daha azaldığı ve 56 idare tarafından dönemsel gözden geçirme raporu düzenlendiği görülmektedir.

5. SONUÇ

Çalışmada, 2012-2022 yılları Kamu İç Denetim Genel Raporları iç denetim KGGP uygulanması yönünden içerik analizine tabi tutularak kamuda iç denetim KGGP uygulanma düzeyi ve durumu incelenmiştir. İç denetim KGGP uyguladığı halde dönemsel gözden geçirme raporunu İDKK'ya iletmediği için Kamu İç Denetim Genel Raporlarında yer almayan kamu idareleri olabilme ihtimali ve 1 iç denetçinin çalıştığı kamu idarelerinde KGGP'nin uygulanma zorluğu,

2012-2022 yılları Kamu İç Denetim Genel Raporlarındaki verilerden yararlanılarak yapılan çalışmanın kısıtını oluşturmaktadır.

Çalışma sonucunda, kamuda iç denetim KGGP uygulanma düzeyinin oldukça düşük olduğu, az sayıda kamu idaresinin iç denetim KGGP'yi uygulayarak düzenli olarak dönemsel gözden geçirme raporunu İDKK'ya gönderdiği, 2012-2022 yıllarında sadece iki yıl, İDKK tarafından sınırlı idarenin KGGP kapsamında dış değerlendirmesinin yapıldığı tespit edilmiştir. Bu durum, iç denetim KGGP uygulanması konusunda, hem kamu idarelerinin hem de İDKK'nın hassasiyetinin oldukça düşük olduğunu göstermektedir.

İç değerlendirme çalışmasının ilk defa yapıldığı 2012 yılından itibaren 2012-2022 yıllarını kapsayan süreçte iç değerlendirme yaparak dönemsel gözden geçirme raporu düzenleyen kamu idaresi sayısının en yüksek 2016 yılında gerçekleştiği görülmektedir. 2016 yılında İç Denetim Kalite Güvence Rehberinin yayımlanmasının KGGP konusunda idarelerde farkındalık oluşturduğu ve bu nedenle KGGP kapsamında en fazla sayıda dönemsel gözden geçirme raporunun 2016 yılında düzenlendiği düşünülmektedir. Ancak 2016 yılı iç değerlendirme yapan kamu idaresi sayısı iç denetçi ataması yapılan kamu idaresi sayısına oranlandığında en fazla sayıda iç değerlendirme yapılan yılda dahi (%26 gibi) düşük bir oranda KGGP kapsamında iç değerlendirme yapılarak dönemsel gözden geçirme raporu düzenlendiği anlaşılmaktadır. Bu durum, İç Denetim Kalite Güvence Rehberinin yayımlanmış olmasının kamu idarelerinde farkındalık oluştursa dahi iç denetim KGGP uygulanması için yeterli olmadığını göstermektedir.

2012-2022 yıllarını kapsayan süreçte KGGP kapsamında iç değerlendirme yapan idarelerden bazı idareler tek bir yıl, bazı idareler iki yıl KGGP kapsamında iç değerlendirme yaparak dönemsel gözden geçirme raporu düzenlemiştir. Bu durum düzenli olarak KGGP kapsamında iç değerlendirme yapılmadığını ve KGGP kapsamında düzenli iç değerlendirme yapma ve dönemsel gözden geçirme raporu düzenleme hassasiyetinin oldukça düşük olduğunu göstermektedir. 11 yıllık süreçte sadece 1 kamu idaresi (özel bütçeli) her yıl düzenli olarak dönemsel gözden geçirme raporu düzenlese de dönemsel gözden geçirme raporu düzenleyen idarelerin bütçelerine göre ayrıldığı yıla ait analiz, genel bütçeli idarelerin iç denetim KGGP uygulama konusunda diğer idarelerden daha hassas olduğunu ortaya çıkarmaktadır.

Üst yöneticilerin, iç denetim birimi başkanlarının ve iç denetçilerin KGGP'ye uymaları mevzuatta zorunlu iken KGGP kapsamında iç ve dış değerlendirme yapılmadığı ya da oldukça düşük oranda yapıldığı görülmektedir. Kamu İç Denetim Strateji Belgelerindeki KGGP'ye ilişkin eylem planlarının birçoğunun gerçekleştirilemediği, 5018 sayılı Kanunla iç denetim KGGP düzenleme ve iç denetim birimlerini bu kapsamda değerlendirme görevi İDKK'ya verilmesine rağmen İDKK'nın iç denetim KGGP uygulanması konusundaki sorumluluklarını yeterince yerine getiremediği anlaşılmaktadır. Bu hususlar, kamu iç denetim sistemini zayıflatmakta, kamu iç denetim sisteminin kalitesinin güvence altına alınmasını ve geliştirilmesini engellemektedir.

Araştırma bulguları ışığında;

- 1- İDKK'nın KGGP ile ilgili sorumluluklarını yerine getirmesi ve kamu idarelerinin KGGP ile ilgili sorumluluklarını yerine getirmeleri konusunda İDKK'nın gerekli kontrol önlemlerini alması, teşvik edici ve eğitici çalışmalar içinde bulunmasının,
- 2- Üst yöneticiler, iç denetim birimi başkanları ve iç denetçilerin KGGP uygulanması konusunda 5018 sayılı Kanun, iç denetimle ilgili ikincil ve üçüncül mevzuatta belirtilen görevlerini yerine getirmelerinin,
- 3- KGGP konusunda sorumlu tüm paydaşların KGGP uygulanması, iç denetim faaliyetinin kalitesinin değerlendirilmesi ve iç denetim faaliyetinin iyileştirilmesi konusunda azami hassasiyet içerisinde olmalarının,
- 4- Uygulanması zorunlu olmasına rağmen KGGP'nin uygulanmama/az sayıda idare tarafından uygulanma nedenlerinin incelenmesi ve irdelenmesi, KGGP uygulanmama sebepleri ve uygulanması konusunda alınabilecek tedbirler konusunda akademik çalışmalar yapılarak literatüre ve iç denetimin etkinliğine katkı sağlanmasının,

faydalı olacağı değerlendirilmektedir.

Ekler

Kamuda İç Denetim Kalite Güvence ve Geliştirme Programının Uygulanma Düzeyi
Hasibe USTA, Abdullah UZUN

Ek 1: Kamu İdarelerinin Yıllar İtibarı ile Düzenledikleri Dönemsel Gözden Geçirme Rapor Sayılarına İlişkin Tablo

Sıra No	Dönemsel Gözden Geçirme Raporu Düzenleyen İdare	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	Toplam Rapor Sayısı
1	Abant İzzet Baysal Üniversitesi						*						1
2	Abdullah Gül Üniversitesi											*	1
3	Adana Büyükşehir Belediyesi					*	*	*					3
4	Adnan Menderes Üniversitesi			*		*		*					3
5	Ahi Evran Üniversitesi					*							1
6	Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı	*	*									*	3
7	Akdeniz Üniversitesi					*		*	*	*	*	*	6
8	Anadolu Üniversitesi	*		*		*	*	*	*				6
9	Ankara Büyükşehir Belediyesi		*										1
10	Ankara Üniversitesi	*		*		*		*		*		*	6
11	Antalya Büyükşehir Belediyesi					*	*	*					3
12	Atatürk Üniversitesi					*							1
13	Avrupa Birliği Başkanlığı									*			1
14	Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı			*	*			*	*	*	*	*	7
15	Boğaziçi Üniversitesi					*	*	*					3
16	Bornova Belediyesi					*	*	*	*	*	*	*	7
17	Bozok Üniversitesi					*							1
18	Celal Bayar Üniversitesi					*							1
19	Cumhuriyet Üniversitesi							*	*				2
20	Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı	*			*								2
21	Çankırı Karatekin Üniversitesi									*	*	*	3
22	Çevre ve Şehircilik Bakanlığı	*		*		*		*		*	*	*	7
23	Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü			*	*	*	*	*	*	*			7
24	Diyanet İşleri Başkanlığı	*											1
25	Dokuz Eylül Üniversitesi	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	11
26	Dumlupınar Üniversitesi					*	*	*	*				4
27	Ege Üniversitesi	*	*	*		*		*	*	*			7
28	EGO Genel Müdürlüğü									*	*	*	3
29	Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı			*	*	*	*	*			*	*	7
30	Erciyes Üniversitesi					*	*	*	*		*	*	6

Kamuda İç Denetim Kalite Güvence ve Geliştirme Programının Uygulanma Düzeyi
Hasibe USTA, Abdullah UZUN

31	Eskişehir Osmangazi Üniversitesi					*	*	*	*	*	*		6
32	Etimesgut Belediyesi								*			*	2
33	Galatasaray Üniversitesi					*							1
34	Gazi Üniversitesi		*	*		*	*	*	*	*	*	*	9
35	Gaziantep Büyükşehir Belediyesi		*	*									2
36	Gaziosmanpaşa Belediyesi					*		*					2
37	Gaziosmanpaşa Üniversitesi					*		*	*			*	4
38	Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı					*	*						2
39	Giresun Üniversitesi					*							1
40	Gümrük ve Ticaret Bakanlığı		*	*	*		*						4
41	Hacettepe Üniversitesi					*	*	*	*		*	*	6
42	Hazine ve Maliye Bakanlığı								*	*	*		3
43	İçişleri Bakanlığı	*	*	*		*		*		*	*	*	8
44	İnönü Üniversitesi						*			*	*	*	4
45	İstanbul Büyükşehir Belediyesi	*	*	*						*	*		5
46	İstanbul İl Özel İdaresi	*											1
47	İstanbul Su ve Kanalizasyon İdaresi Genel Müdürlüğü						*		*	*		*	4
48	İstanbul Üniversitesi		*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	10
49	İzmir Büyükşehir Belediyesi	*							*	*	*	*	5
50	İzmir ESHOT Genel Müdürlüğü				*	*	*	*			*		5
51	İzmir Su ve Kanalizasyon İdaresi Genel Müdürlüğü				*	*		*	*	*	*	*	7
52	Jandarma Genel Komutanlığı	*		*		*		*		*	*		6
53	Kadıköy Belediyesi					*		*	*				3
54	Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi					*							1
55	Karadeniz Teknik Üniversitesi					*	*	*	*	*	*	*	7
56	Karayolları Genel Müdürlüğü	*				*	*	*		*	*	*	7
57	Keçiören Belediyesi					*		*					2
58	Kırklareli Belediyesi					*		*	*	*	*	*	6
59	Kocaeli Su ve Kanalizasyon İdaresi Genel Müdürlüğü						*	*	*		*		4
60	Kocaeli Üniversitesi			*	*	*		*	*		*	*	7
61	KOSGEB	*	*	*	*	*		*	*	*	*	*	10

Kamuda İç Denetim Kalite Güvence ve Geliştirme Programının Uygulanma Düzeyi
Hasibe USTA, Abdullah UZUN

62	Kültür ve Turizm Bakanlığı	*		*	*	*		*			*	*	7
63	Maden Tetkik Arama Genel Müdürlüğü					*	*	*	*	*	*		6
64	Maden ve Petrol İşleri Genel Müdürlüğü										*	*	2
65	Mamak Belediyesi			*	*				*		*		4
66	Marmara Üniversitesi	*				*	*	*	*	*	*	*	8
67	Mersin Büyükşehir Belediyesi					*	*						2
68	Mersin Su ve Kanalizasyon İdaresi Genel Müdürlüğü					*	*	*	*		*		5
69	Mersin Üniversitesi					*							1
70	Meteoroloji Genel Müdürlüğü					*	*	*	*		*	*	6
71	Milli Eğitim Bakanlığı			*									1
72	Milli Savunma Bakanlığı	*	*	*			*	*	*	*	*	*	9
73	Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi					*	*	*	*	*	*	*	7
74	Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi					*	*	*					3
75	Nevşehir İl Özel İdaresi					*	*	*					3
76	Ondokuz Mayıs Üniversitesi					*							1
77	Orman Genel Müdürlüğü			*				*	*	*	*	*	6
78	Orman ve Su İşleri Bakanlığı	*	*	*	*	*							5
79	Pamukkale Üniversitesi	*	*										2
80	Sağlık Bakanlığı					*	*	*					3
81	Sahil Güvenlik Komutanlığı			*		*							2
82	Samsun Büyükşehir Belediyesi					*							1
83	Sarıyer Belediyesi					*							1
84	Savunma Sanayi Müsteşarlığı		*		*	*							3
85	Sivas Belediyesi					*	*	*	*				4
86	Spor Genel Müdürlüğü							*					1
87	Şişli Belediyesi						*	*					2
88	Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğü					*	*	*	*		*	*	6
89	Tarım ve Orman Bakanlığı							*	*	*	*		4
90	TBMM		*										1
91	Türkiye Hudut ve Sahiller Sağlık Genel Müdürlüğü								*				1
92	Türkiye İlaç ve Tıbbi Cihaz Kurumu					*		*	*	*	*	*	6

Kamuda İç Denetim Kalite Güvence ve Geliştirme Programının Uygulanma Düzeyi
Hasibe USTA, Abdullah UZUN

93	Türkiye Yazma Eserler Kurumu Başkanlığı											*	1
94	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı	*		*		*	*	*	*	*	*	*	9
95	Uludağ Üniversitesi			*	*		*						3
96	Vakıflar Genel Müdürlüğü			*	*	*		*	*	*	*	*	8
97	Yıldırım Belediyesi				*	*							2
98	Yıldız Teknik Üniversitesi					*	*	*	*	*	*	*	7
99	Yüksek Öğrenim Kredi ve Yurtlar Kurumu			*		*	*						3
100	Yükseköğretim Kurulu Başkanlığı					*		*	*	*	*	*	6
	TOPLAM	21	16	29	18	66	40	56	42	36	44	43	411

Kaynakça

- Akçıl, M. (2016), İç denetimde kalite güvence ve geliştirme programı. *Denetışim Dergisi*, (2), 108-113.
- Aydın, F. (2013), İç denetim birimi yöneticilerinin kalite güvence ve geliştirme programındaki rolü. *Denetışim Dergisi*, (12), 21-24.
- Cengiz, C. (2020), İç denetimin etkililiğinin ve kalitesinin artırılması: Performansının ölçümünde bir model önerisi. *Denetışim Dergisi*, (21), 82-97.
- Ermisket, E. G. (2016), Örnek iç denetim kalite güvence programı. *Denetışim Dergisi*, (9), 87-91.
- Eroğlu, S. (2014), Kamuda yürütölen iç denetim faaliyetleri ve kalite. *Denetışim Dergisi*, (15), 65-70.
- Esen, L. (2019), *2008-2017 yılları arası kamu iç denetim genel raporlarının analizi* (Yüksek Lisans Tezi). Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi, Nevşehir.
- İç Denetim Koordinasyon Kurulu Kararı (2016), T. C. Resmi Gazete, 29675, (05.04.2016).
- Kamu İç Denetim Kalite Güvence ve Geliştirme Rehberi (2016), İç Denetim Koordinasyon Kurulu, Sürüm 1.0
- Kamu İç Denetim Standartları (2011), T. C. Resmi Gazete, 28027, (16.08.2011).
- Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu (2003), T. C. Resmi Gazete, 25326, (24.12.2003).
- Memiş, M. Ü. (2019), Kamuda iç denetim kalite güvence geliştirme programının (KGGP) yasal düzenlemeler çerçevesinde incelenmesi. *Çukurova Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 23(2), 121-131.
- Özyurt, Y. (2021) *İç denetim faaliyetinin yönetimi: kamu sektöründe karşılaşılan sorunlar ve çözüm önerileri* (Yüksek lisans tezi). Ankara Sosyal Bilimler Üniversitesi, Ankara
- Polizzi, S., Lupo, F., & Testella, S. (2023). Quality assurance and improvement program: some considerations for central banks. *The TQM Journal*, 35(8), 2203-2227.
- Uzun A. & Usta H. (2021). Cumhurbaşkanlığı hükümet sisteminde iç denetim: Sorunlar ve çözüm önerileri. *Denetışim Dergisi*, (23), 27-40.
- Ünlü V. (2013). Kamu iç denetiminde kalite için dönemsel gözden geçirme faaliyeti, *Denetışim Dergisi*, (11), 32-40.
- Yıldırım, A., Şimşek, H. (2008), *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri* (6. Baskı). Ankara: Seçkin Yayıncılık.

İnternet Kaynakları

T.C. Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığı (2024), "On İkinci Kalkınma Planı"
https://www.sbb.gov.tr/wp-content/uploads/2023/12/On-İkinci-Kalkınma-Plani_2024-2028_11122023.pdf.

(Erişim Tarihi: 25 Ocak 2024).

T.C. Hazine ve Maliye Bakanlığı (2024), “Faaliyet Raporları”

<https://www.hmb.gov.tr/idkk-faaliyet-raporlari>. (Erişim Tarihi: 26 Ocak 2024).

T.C. Hazine ve Maliye Bakanlığı (2024), “Kalite Güvence”

<https://www.hmb.gov.tr/kalite-guvence>. (Erişim Tarihi: 26 Ocak 2024).

T.C. Hazine ve Maliye Bakanlığı (2024), “Kamu İç Denetim Strateji Belgesi”

<https://www.hmb.gov.tr/idkk-mevzuat>. (Erişim Tarihi: 26 Ocak 2024).

T.C. Hazine ve Maliye Bakanlığı (2024), “İç Denetçilerin Çalışma Usul ve Esasları Hakkında Yönetmelik”

<https://www.hmb.gov.tr/idkk-mevzuat>. (Erişim Tarihi: 26 Ocak 2024).

T.C. Hazine ve Maliye Bakanlığı (2024), “İDKK Duyurular, Kamu İç Denetim Standartlarının Güncellenmesi Hakkında Görüş ve Önerilerin İletilmesi” <https://www.hmb.gov.tr/duyuru/kamu-ic-denetim-standartlarinin-guncellenmesi-hakkinda-gorus-ve-onerilerin-iletilmesi>. (Erişim Tarihi: 26 Mayıs 2024).

Türkiye İç Denetim Enstitüsü (2024), “Applying the Global Internal Audit Standards in the Public Sector” [globalinternalauditstandards_2024january9_editable.pdf](https://www.theiia.org/globalinternalauditstandards_2024january9_editable.pdf) (theiia.org). (Erişim Tarihi: 28 Mayıs 2024).

Türkiye İç Denetim Enstitüsü (2024), “Global Internal Audit Standards” [globalinternalauditstandards_2024january9_editable.pdf](https://www.theiia.org/globalinternalauditstandards_2024january9_editable.pdf) (theiia.org). (Erişim Tarihi: 04 Haziran 2024).